

2025-02-26

Remissvar
LI2024/01634**Landsbygds -och infrastrukturdepartementet**li.remissvar@regeringskansliet.seli.transport.remissvar@regeringskansliet.se

Yttrande över rapporten TSG 2023-5511 ”En konkurrenskraftig drönarbransch i Sverige”

BLF_Fotograferna – tidigare Bildleverantörernas Förening – lämnar synpunkter på rapporten ”En konkurrenskraftig drönarbransch i Sverige. Noterbart är att departementet inte hade med oss i remisslistan vilket annars är brukligt i frågor som rör vår bransch.

Om BLF_Fotograferna

BLF_Fotograferna, nedan BLF, är en yrkes- och branschorganisation för den som arbetar professionellt med bild, film eller video med ett redaktionellt inslag. Vi har funnits sedan 1950 och genom vårt servicebolag BLF Bildhantering AB erbjuder vi branschservice till fotografer, filmare, videoproducenter, bildbyråer, bildköpare, nyhetsgrafiker, museer, organisationer och jurister inom upphovsrätt. Vi bevakar upphovsrätten och ger årligen ut guider med rekommendationer kring prissättning, leveransvillkor och praktisk upphovsrätt men även vad gäller i att verka ovan jord eller under ytan som fotograf.

BLF är medlem i Bildupphovsrätt och Bonus Copyright Access och vi är en fristående del av Journalistförbundet. BLF Bildhantering är styrelsemedlem och delägare i Coordination of European Picture Agencies Press Stock Heritage, CEPIC, en internationell organisation för bildbyråer och bildföretag med 600 medlemmar från 20 länder.

Sammanfattning

Vi ser positivt på Transportstyrelsens rapport och särskilt delen som handlar om 20 konkreta förslag. Men vi har avvikande uppfattning i en del frågor och vi saknar ett kapitel som behandlar det faktum att vi har en lagstiftning som i praktiken innebär bildcensur för demokratin genom Lag (2016:319) om skydd för geografisk information. I regeringsförklaringen för 2024 läste statsministern upp följande ord: ”*Fri och oberoende journalistik är en omistlig del av den*

demokratiska infrastrukturen.” Nu har vi sedan länge en situation där den demokratiska infrastrukturen i vissa stycken inte alls fungerar vilket vi påpekat i tidigare remissvar och i direkt kontakt med riksdagsledamöter samt i debattartiklar och på besök hos Lantmäteriet. Samtidigt har det relativt nyligen kommit ett beslut från åklagarkammaren i Umeå i ärende AM-156227-24 där man valt att inte åtala för brott mot nämnda lag då bilden spridits i ett grundlags-skyddat medium.

Det är givetvis ett positivt besked samtidigt som det väcker nya frågor. Räcker det för alla bildjournalister att verka för någon som ha ett utgivningsbevis eller att söka ett eget om man är frilans? Över huvud taget bör lagstiftaren tydligare fastslå vad som gäller när en drönare är en del av den journalistiska arbetsprocessen. Oavsett detta måste lag 2016:319 ändras då den i sin funktion är dysfunktionell och mer stjälp än hjälper. Vi återkommer till detta längre fram.

9 Vägen framåt

Vi delar Transportstyrelsens analys om att en del frågor behöver utredas vidare. Men det är uppenbart att staten måste investera inte bara i kunskap utan även ekonomiskt om vi ska uppnå en konkurrenskraftig drönarbransch i Sverige. Det ska också sägas att investeringen på sikt kan vara en god affär för skattebetalarna då drönaranvändning exempelvis kan förkorta avstånd och på flera andra sätt bidra till att staten sparar pengar på sikt. Vi tänker då främst på sparade kostnader för blåljusverksamhet och transportkostnader men även för kontroll och underhåll av statlig egendom.

9.1 En nationell ambition behöver formuleras och en samverkansplattform inrättas

Vi ställer oss bakom förslag 1 och 2 med följande tillägg:

En samverkansplattform skulle främja och förmodligen skynda på utvecklingen men vi anser att media – ”den tredje statsmakten” – måste vara delaktiga i ett sådant sammanhang. Det finns i rapporten en ton som ställer den personliga integriteten mot möjligheten att dokumentera eller förmedla nyheter. Där tror vi att vi i branschen kan fungera som ett smörjmedel för mildra farhågorna. Dessutom kan civilister ibland få en direkt avgörande roll vid exempelvis olyckor då de kan vara först på plats och varsko räddningstjänsten.

När väl marknaden fungerar och myndigheternas samarbete är på en önskvärd nivå kan plattformen avskaffas eller få mer av en avstämningsfunktion.

9.2 Det krävs nya samarbeten och arbetssätt

Med den utveckling som är på väg är det självfallet ett naturligt steg att olika myndigheter får nya uppgifter för att helheten ska fungera. Dock tror vi att det är viktigt att huvudansvaret ligger på en myndighet, förslagsvis Transportstyrelsen. Det borde gå att spegla information mellan olika myndigheter och instanser för att underlätta för operatörer och andra som behöver ta del av ansökningsformulär, lagstiftning och regler.

Däremot är vi emot att privata aktörer och kundsidan ska stå för notan vid införandet av U-space-luftrum. Om luftrummet kan regleras på det sätt som beskrivs så kommer det att gynna staten. Om olika aktörer ska "äga" delar av luftrum kan det innebära problem. Det är dessutom rättsmässigt önskvärt att det blir en likabehandling av luftrummet. Självfallet kan man tänka sig varianter där staten ger ut licenser eller tar in lufttull för att finansiera investeringen. Men i slutändan måste staten stå som en garant för att verksamheten fungerar.

9.3 Utvecklingen fordrar resurser och rätt förutsättningar

Vi står bakom förslag 4 och 5 med följande tillägg:

Som vi skriver ovan i 9.2 anser vi att staten måste stå för merparten av investeringen för den fortsatta utvecklingen. När väl systemen fungerar kan staten få inkomster via marknadens tjänster.

9.4 Förenkla drönarflygningar innan U-space-konceptet är etablerat

Vi står bakom förslag 6 och 7 med följande tillägg:

Det är viktigt att det är Transportstyrelsen som äger frågan om att inrätta geografiska UAS-zoner inom flygplatsernas kontrollområden. Och kommer det att finnas en möjlighet att överklaga ett beslut?

9.5 Polismyndigheten och Försvarsmakten är viktiga i den fortsatta utvecklingen

Vi står bakom förslag 8 och 9 med följande tillägg:

Som vi förstår det är det Försvarsmakten som motsätter sig en ändring av lag 2016:319. Det är förstås självklart att vi liksom de flesta svenskar vill att försvaret ska ha optimala möjligheter att utföra sitt uppdrag. Men nu är lagstiftningen utformad så att om du står på Åreskutan i Jämtland eller på taket på NK i Stockholm och filmar eller fotograferar så att horisonten syns så är det ok att sprida bilderna. Men gör du samma sak från samma eller lägre höjd med en drönare så måste du skicka bild/film till Lantmäteriet för granskning. Under

2024 var väntetiden upp till 80 dagar. Om Donald Trump kommer på statsbesök i Air Force One och under landningen över Arlanda fotograferar ut genom flygplansfönstret för att lägga ut bilden på sin plattform Truth Social så bryter han mot svensk lag om horisonten syns på bilden.

Det pratas sedan en tid mycket om att alla svenskar är en del av totalförsvaret men hur ska vi kunna försvara varandra med en sådan obskyr lagstiftning? Det är dags för Försvarsmakten att visa att man är mogen sitt uppdrag. Och vi är medvetna om att det är en svår nöt att knäcka att vi har hemliga platser som Försvarsmakten inte kan eller ska avslöja. Men om vi alla är del av totalförsvaret kanske egenkontrollen kan återinföras vad gäller bilder och filmer. Det skulle underlätta för både privatpersoner och företag som fotograferar med drönare.

9.6 Kunskapshöjning krävs för både det offentliga och privata

Vi står bakom förslag 10 och 11 med följande tillägg:

Det är viktigt att det sker samråd innan ett U-space-luftrum upprättas. Vi tror att utvecklingen kan påskyndas om tidsplanen för U-space-luftrum korrigeras. Nu ska det enligt Transportstyrelsen ske i fyra steg där det sista med ett fullt fungerande system ska gälla från 2035. Det här behöver regeringen om möjligt skynda på då möjligheterna i tekniken är betydande både affärs-, trafik- och säkerhetsmässigt vilket också skulle påskynda acceptansen för att flyga med drönare.

9.7 Acceptans är en framgångsfaktor

Vi står bakom förslag nummer 12 med följande tillägg:

Förslaget om märkning av drönare med färg är bra. En färg skulle kunna vara vikt för pressen. Frågan är om Transportstyrelsen eller annan myndighet skulle kunna utveckla en egen app för att underlätta säkerhetsarbetet i luftrummet.

9.8 Effektivare tillståndprocesser

Vi står bakom förslag 13 med följande tillägg:

Vi anser att det är Transportstyrelsen som ska vara huvudman. Det borde gå att ordna ett tillståndsförfarande som utgår från ett system eller en app så att operatören kan skriva in sin ansökan på ett ställe även om fler myndigheter som Naturvårdsverket är inblandade i tillståndprocessen. Helt enkelt en digital rangordningskedja.

9.9 Förbered etablering av framtida vertikalflygplatser för VCA

Vi står bakom förslag 14, 15 och 16.

9.10 Rapportering av flygrörelser

Vi står bakom förslag 17 och 18.

9.11 Kommuners möjlighet att påverka upprättande av U-space-luftrum

Vi står bakom förslag 19 med följande tillägg:

Förslaget känns inte helt genomarbetat. Oron för den personliga integriteten anser vi vara överdriven åtminstone vad gäller fotografering via drönare. Det finns redan en fungerande lagstiftning med bland annat GDPR som reglerar vad som gäller. Det är inte fotograferingen som de flesta oroar sig för utan ovissheten om syftet och eventuell spridning. Det skulle delvis kunna åtgärdas med den föreslagna färgkoden.

Vi tror att det är viktigt att media är med i samråd kring U-space-luftrum eller åtminstone att det journalistiska perspektivet beaktas. Det behöver utöver samrådsmekanism även finnas en möjlighet att överklaga ett U-space-luftrum.

9.12 Behov av förändrade och förenklade regler

Vi står bakom förslag nummer 20 med följande tillägg:

Regeringen bör göra en översyn av hur media med hjälp av drönare kan utföra sitt journalistiska uppdrag för att säkerställa Sveriges demokratiska värden. Vi vill gärna påminna om att när kameraövervakningslagen (2013:460) ersattes av Kamerabevakningslagen (2018:1200) så infördes följande skrivning: ”kamerabevakning” som sker för journalistiska ändamål eller för akademiskt, konstnärligt eller litterärt skapande är undantaget från lagstiftningen.

Stockholm den 26 februari 2025

Putte Salminen, ordförande

BLF_Fotograferna / BLF Bildhantering AB

Box 1116

111 81 Stockholm

Tfn: 08-555 963 10

Mejl: info@fotograferna.se

www.fotograferna.se